

Římská kurie (kán. 360-361)¹

Římská kurie je souhrn institucí, jejichž prostřednictvím vykonává papež řádně svou nejvyšší pastýřskou službu. Jednotlivé orgány římské kurie vykonávají svou činnost **z papežova pověření a jeho jménem**.

Římská kurie se do 4. 6. 2022 skládala ze:

- státního sekretariátu,
- kongregací,
- soudních dvorů (tribunálů),
- papežských rad,
- papežských komisí,
- dalších orgánů a ostatních institucí.

Vymezení úloh, jednací řád a kompetence jednotlivých orgánů římské kurie byly a stále jsou vymezeny speciálními mimokodexovými normami, zvl. apoštolskou konstitucí Jana Pavla II. *Pastor Bonus* z 28. 6. 1988 (nahrazenou AP *Praedicate evangelium*) a mnoha dalšími papežskými výnosy.

Papež František vyhlásil (promulgoval) 19. 3. 2022 dlouho očekávanou reformu Římské kurie: apoštolskou konstitucí *Praedicate evangelium*, která výrazně mění strukturu Římské kurie, a to cestou zmenšení počtu jejích orgánů za cenu výrazné diskontinuity vzhledem k právním úpravám z 20. století. **Tato konstituce nabývá plné účinnosti dne 5. 6. 2022** (je totiž realizována postupně).

Římská kurie se nově skládá (od 5. 6. 2022) ze:

- státního sekretariátu,
- dikasterií,
- justičních orgánů (soudních dvorů neboli tribunálů),
- ekonomických orgánů,
- úřadů,
- advokátů,
- institucí spojených se Svatým stolcem.

Základní údaje ohledně jednotlivých součástí Římské kurie dle apoštolské konstituce *Praedicate evangelium*

Státní sekretariát – nově má místo 2 sekcí 3 sekce:

1. pro obecné záležitosti,
2. pro vztahy se státy a mezinárodními organizacemi,
3. pro diplomatický personál Svatého stolce.

Dikasteria:

---

¹ Zpracoval prof. Damián Němec OP (CMTF UP Olomouc)

1. pro evangelizaci – předsedou je papež, 2 sekce: 1. pro základní otázky evangelizace ve světě, 2. pro prvotní evangelizaci a nové partikulární církve,
2. pro nauku víry – 2 sekce: nauková, disciplinární (vč. Nejvyššího apoštolského tribunálu), otázky rozvázání manželství v prospěch víry (tzv. privilegium Petrinum), podléhá mu Papežská biblická komise a Mezinárodní teologická komise a Papežská komise pro ochranu nezletilých,
3. pro službu lásky (Apoštolská dobročinná pokladna) – pro službu praktické pomoci (charita),
4. pro východní církve – věcné i osobní záležitosti východních katolických církví,
5. pro bohoslužbu a svátosti – liturgické knihy (latinské), prohlédnutí jejich překladů, eucharistické kongresy národní a mezinárodní, komise a instituty pro liturgický apoštolát, tituly kostelů, titul *basilica minor*,
6. pro blahorečení a svatořečení – vše kolem průběhu beatifikací a kanonizací, udělení titulu *církevní učitel* po konzultaci s dikasteriem pro nauku víry,
7. pro biskupy – uspořádání a zakládání partikulárních církví a jejich svazů, vojenské ordinariáty, ordinariáty pro bývalé anglikány, jmenování biskupů a apoštolských administrátorů, návštěvy *ad limina Apostolorum*, spadá po ně Papežská komise pro Latinskou Ameriku,
8. pro klérus – diecézní kněží a jáhni, jejich formace (zvl. interdiecézní semináře) a služba, otázky klerického stavu pro všechny kleriky (latinské i východní, včetně členů institutů zasvěceného života a společností apoštolského života), personální prelatury, majetková správa partikulárních církví, spadá pod ně Papežská díla pro kněžská povolání a Interdikasteriální stálá komise pro formaci ke svěcení,
9. pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života – realizace života podle evangelijních rad (chudoba, čistota a poslušnost), poustevnický život, zasvěcené panny, nové formy zasvěceného života, třetí řády,
10. pro laiky, rodinu a život – apoštolát laiků, péče o mladé lidi a rodiny, o staré lidi, o ochranu lidského života (vč. biomedicinských a právních otázek), spolupráce laiků a kleriků, sdružení věřících a církevní hnutí, spolupracuje s Papežskou akademií pro život a Papežským teologickým institutem Jana Pavla II. pro manželské otázky a rodinu,
11. pro jednotu křesťanů – otázky ekumenismu po praktické i naukové a formační stránce, vztahy se židy, podléhá mu Komise pro náboženské vztahy se židovstvím,
12. pro mezináboženský dialog – vztahy s nekřesťanskými náboženstvími vyjma židovství,
13. pro kulturu a výchovu – 2 sekce: 1. pro kulturu, 2. pro výchovu (vč. výuky náboženství, veškerého církevního školství),
14. pro službu integrálnímu lidskému rozvoji – zvl. sociální nauka církve, společensky prospěšné aktivity (vč. Charity), ochrana životního prostředí, podpora spravedlnosti a míru, námořní apoštolát,
15. pro zákonné texty – rozvoj znalosti a nauky kanonického práva latinského i východního, autentické interpretace církevních zákonů, studium *lacunarum legis* a návrhy na jejich řešení,

16. pro komunikaci – komunikační prostředky Apoštolského stolce, produkce mediálních pořadů a programů, slavení *Světových dní sdělovacích prostředků*.

Justiční orgány:

1. Apoštolská penitenciárie – soud pro vnitřní obor (*forum internum*), odpustky, nástroje milosrdenství, starost o papežské penitenciáře (zpovědníky u papežských bazilik v Římě nadané mimořádnými pravomocemi),
2. Nejvyšší tribunál apoštolské signatury – systém církevního soudnictví („ministerstvo spravedlnosti“), nejvyšší správní soud (mj. odvolací soud proti Tribunálu římské rotý),
3. Tribunál římské rotý – vyšší (odvolací) soud katolické církve, soud 1. instance pro určené kauzy, starost o sjednocení judikatury církevních soudů (zvl. v manželských otázkách), nedokonání manželství, neplatnost svěcení; u tohoto tribunálu je seznam advokátů určených pro zastupování stran.

Ekonomické orgány:

1. Ekonomická rada – dohled nad ekonomickými záležitostmi Apoštolského stolce (vč. rozpočtu a výsledovky),
2. Ekonomický sekretariát – ekonomická správa součástí Apoštolského stolce, kontrola hospodaření součástí Apoštolského stolce, vydává pokyny a směrnice,
3. Správa majetku Apoštolského stolce – správa nemovitých i movitých věcí ve vlastnictví Apoštolského stolce,
4. Úřad generálního revizora – vnitřní audit hospodaření Apoštolského stolce a jeho součástí,
5. Komise pro vyhrazené záležitosti – záležitosti, které si vyžadují vyšší diskreci, a proto vyňaté z kompetence jiných součástí Apoštolského stolce,
6. Útvar investic – garance morálnosti investic Svatého stolce, jejich shoda se sociální naukou církve, zároveň ekonomická výnosnost.

Úřady:

1. Prefektura papežského domu – péče o papežský dům, papežské obřady, audience (veřejné, speciální a soukromé), oficiální návštěvy státníků, exercicie pro papeže, sbor kardinálů a pro Římskou kurii,
2. Úřad pro papežské liturgické celebrace – liturgické a jiné posvátné papežské obřady v Římě i na papežských cestách, pod papežského ceremonáře spadá Papežská sakristie a kaple Papežského paláce, je odpovědný za Papežskou kapelu, odpovídá za liturgii kardinálského kolegia při uprázdnění papežského stolce (*sede vacante*),
3. Kamerlengo (komoří) svatě římské církve – vykonává povinnosti určené speciálním zákonem při uprázdnění papežského stolce (*sede vacante*), spravuje majetek Apoštolského stolce *sede vacante*.

Advokáti:

1. Seznam advokátů u Římské kurie – určení pro zastupování stran v případě hierarchických rekursů neboli odvolání proti správnímu rozhodnutí u Apoštolské signatury a u jiných kuriálních úřadů, přezkoušení na Státním sekretariátu; liší se od Seznamu advokátů Římské rotý určených pro běžná soudní řízení,

2. Sbor advokátů Svatého stolce – zástupci Svatého stolce nebo kuriálních úřadů u církevních nebo státních soudů, jmenování (či opět jmenování) Státním sekretariátem na 5 let, nejlépe z advokátů u Římské kurie.

Instituce spojené se Svatým stolcem – nejsou sensu stricto součástí Římské kurie, zpravidla mají vlastní právní subjektivitu, vykonávají služby potřebné pro papeže, Římskou kurii nebo univerzální církev, řídí se vlastními zákony:

1. Apoštolský vatikánský archiv,
2. Apoštolská vatikánská knihovna,
3. Stavební huť baziliky sv. Petra,
4. Papežská komise posvátné archeologie,
5. různé akademie – mj. Papežská akademie věd, Papežská akademie sociálních věd, Papežská akademie pro život,
6. AVEPRO – Agentura Svatého stolce pro hodnocení a podporu kvality církevních univerzit a fakult,
7. Úřad pro dohled a finanční informace – proti praní špinavých peněz, financování terorismu.